

Анелия ***СЕНГАЛЕВИЧ***

СОФИЯ

Расте и не старее моят град
в отломките от напластено време.
Съборил крепостните си стени, богат
със преходната слава на империи.
Сърцето си в некрополи вградил,
а чувам го с камбанен звън как бие.
Премъдростта на Словото попил
и съхранил Го в съкровено име.

Опустошаван е възкръсвал пак
и раждал е царе и воеводи.
На свети мъченици − явен знак
за подвиг, озарен от ореоли.
Свидетел на бесилки, почернял,
сред грак на гарвани героите зажалил,
той миналото брани от забрава,
от суета, от празен шум площаден...

През толкова възходи и беди
духът на милиони закалявал,
кръстовище на толкова съдби!
Непобеден, за вечността останал,
градът сега се вглежда строго в нас,
с очите на предците ни се вглежда.
И как от корена да се откъснем днес,
когато сме му живата надежда!

Расте и не старее моят град −
сред грижи и превратности − спасение.
Прашинка в него съм, ала трептя,
защото той за мен е вдъхновение.
И като съвест моят град е чист –
искра от слънце, блеснала в сърцето.
Над него Витоша на стража бди
и гълъби го теглят към небето.

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://sbp.bg/

ISSN 2738-7798

ИСКРИ

Йскри в Йскрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година III, Брой 39, МАЙ, 2022 г.

ПРАЗНИКЪТ В ДУШИТЕ НИ

Календарът ни е изпъстрен с празници: Господски, Богородични, светийски! Сред тях Христовото Възкресение блести с неземна светлина. Озарява чистите храмове, лицата на богомолците – с „незалязващата светлина“ и възкръсналата природа – с пролетното слънце. А празникът на св. Георги – почитан по целия свят и от християни и друговерци, е същински празник на живота, на цялата земя, на животновъдите и земеделците и особено на българския народ. Не ние избрахме светеца, а той – нас. Преди 10 века той сам се изографиса на храмовата икона в новопостроения български манастир – тогава – най-големият на Св. Гора. Сред светците едва ли има друг, на когото да се отдава толкова голяма почит. И макар че ние днес не принасяме веществени жертви, освен даровете на Светата Евхаристия, от незапомнени времена на св. Георги се принася бяло мъжко агне. Ако се замислим, малка е и тази жертва в сравнение с великата саможертва на светеца, с непоклатимата му вяра и непреклонната му надежда във Всеподателя Бога. За това земеделците и скотовъдците, а пък и всички ние, отделяме най-скъпото и най-красивото – за светеца-защитник. Тук се корени причината, и според най-древните устави, ако денят на св. Георги се падне преди Великден, светийският празник да бъде изместен (да стане подвижен) и да се празнува в първия ден след Възкресение. По тази причина у нас той остава по стария стил.

Винаги, когато отивам сутринта на предния ден, да взема бялото мъжко агне за корбана (от гр.), ми се насълзяват очите. Младото животно, с малки рогца, е съвършено; толкова е красиво и така беззащитно… Още повече ме натъжават думите, за които се сещам в този момент: „ и като агне бе поведен на клане…“ Но после си казвам, че Нашият Бог и свети Георги го заслужават, ***Продължава на стр. 2***

дори е малка жертва… Трябва да им отдадем не жертвеното животно, а самите себе си – изкупените с Господнята скъпоценна кръв. Но нека изпълним древната традиция, нека спазим ритуала на празника, след като осъзнаваме значението му! Нека бъдем изпълнителни и прилежни в малкото, в лесното, защото ако това не направим, то какво остава за по-големите и несравнимо по-трудни подвизи на вярата?!

А традициите са, за да се спазват и за да не се изоставят. Да омекнат сърцата ни и там да засияе всеки празник, достойно и с цялото си божествено величие!

Ако се съмнявате в значимостта на древните ритуали, ще ви разкажа следната действителна история.

В едно никому неизвестно място, хората бяха поставили кръста на св. Георги по случай отделянето на селото им от съседния по-голям административен център. Честването му през първата година било съпроводено с големи тържества, а най-старите хора от селото и местният свещеник завещали традицията на идните поколения, като им заръчали на този ден да принасят в жертва на светеца за всички жители – бяло мъжко агне.

Дълги години традицията била изпълнявана стриктно, но след 1944 г., по време на тоталитарния режим, лека-полека, тя била изоставена. Стигнало се дотам, че корбанът (оброкът) бил оставен. А казано е в Библията: „Давайте оброци пред Бога и ги изпълнявайте“.

Минало времето на комунистическия режим, а в селото се случили, едно след друго, различни нещастия. Тогава някои от родовете се сетили за изоставения оброк на св. Георги и го възстановили. По традиция започнали да извършват отново водосвет на мястото и да колят бяло мъжко агне, а на празника, в

началото на май, никога не валяло, поне докато траел самият ритуал. И тук идва най-интересното.

Всяка година хората купували агнето от една местна жена, която гледала малко стадо, а в стадото ѝ, по неписан закон, винаги имало бяло мъжко агне. Една година, обаче, тя го продала, а за Гергьовден заклали друго бяло агне, което имало едно черно петно. Точно започнал водосветът и от небето рукнал такъв дъжд, че напълнил всички съдове, измокрил хората до кости, а поляната, която по това време била с млада окосена трева, подгизнала от вода и станала като мочурище…

След този случай никога повече не бил правен компромис с вида на жертвеното животно.

Минали години, жената остаряла, спряла да гледа животни и селяните започнали да взимат агне от други стопани. В селото си построили храм, който посветили отново на св. Георги и участниците в корбана се увеличили, та започнали да колят с жертвеното агне и овце. През годините се случвало така, че в две от стадата в селото винаги имало бяло мъжко агне: ако единият овчар нямал, при другия имало задължително. Но и от тях по-възрастният починал и близките му прекъснали стоката. Това станало преди около пет-шест години. От тогава в другото стадо всяка година се ражда бяло мъжко агне, на което по Гергьовден винаги покарват малки рогца.

И така – до днес, защото традициите ни не са от вчера, а те разгарят празничния плам в сърцата ни. Защото и днес в душите ни е празник. И днес – и на веки! †

Снежана ***КОСТАДИНОВА***

ДВА ЛЕВА КАПАРО

Разказ

Беше на отсрещния тротоар, но го позна ,макар че не беше го виждала отдавна. Момчето вървеше бавно и внимателно заобикаляше големите локви, които отминалият дъжд беше забравил да си вземе. И за какво са му ?Ще си направи други.

Момчето също беше видяло първата си учителка. Дотича при нея и я прегърна силно.

– Госпожо, каква неочаквана среща! – говореше развълнувано бившият ѝ ученик. - Знаете ли колко време исках да Ви видя след като татко ми разказа, преди месец, за срещата ви. Молих му се да ме свърже с Вас. Исках да Ви върна парите за пръстена, но татко ми каза: “Ще върнеш парите , когато ги спечелиш сам!” Боже колко глупав съм бил! Да продавам семейно бижу на деца, които имат пари само за баничка и боза. А аз им продавам пръстен!

„Пръстен и то златен! Цената също беше определил сам – пет лева.“ – добави мислено неговата учителка. Подобен случай не беше имала в дългата си кариера. Всичко помнеше сякаш беше вчера. В училището най-шумно беше през голямото междучасие, а в този ден тя беше дежурен учител. Влезе в класната стая на нейния трети „б“ клас. Посрещна я необичайна тишина. „Какво става тук?“- попита учениците. Никой не отговори. Само близката секвоя в училищния двор почукваше от време на време с клоните си на затворения прозорец.

– Какво става тук? – повтори въпроса си учителката. Децата продължаваха да

мълчат. Явно имаше извънредна ситуация. Накрая едно от момичетата не издържа и издаде „великата“ тайна.

– Госпожо, Милан продава златен пръстен за пет лева, но никой няма толкова пари.

– Милане, – обръща се към него учителката. – зная, че пръстенът не е твой. Вероятно е на майка ти. Тя знае ли, че си го обявил за продан?

– Не знае, госпожо, но няма да ми се кара, когато разбере. Казва ,че ѝ тежи много на пръста. Подарък е от баба, когато ѝ е станала снаха. А на мен ми трябват пет лева, за да си купя една игра.

– А има ли желаещи да го купят? – интересува се учителката.

– Много, госпожо, особено момичетата, ама нямат пари. Но аз не се отказвам. Почти съм го продал на Венци. Дал ми е два лева капаро. Утре ще ми донесе и останалите.

– Аз ще купя златния пръстен на майка ти, Милане! – казва учителката. – Ето ти пет лева. Веднага върни капарото на Венци.

На другия ден се срещна с бащата на Милан. Разказа му всичко , което беше сътворил неговият син. Върна пръстена ,а той , на нея, петте лева, с които го беше закупила. Разбраха се никой от неговото семейство да не научи за търговските мераци на момчето, особено жените. С Марин таткото ще говори, когато му дойде времето. На този етап беше безсмислено. Нямаше да разбере.

А сега Милан стоеше пред първата си учителка, но не с цвете, както беше свикнала да го вижда четири години , а с книжна банкнота от пет лева в ръка.

Явно времето беше дошло. †

Ася ***ПАЛЕВА***

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

На кръст разпъваме Те всеки ден
със злобни мисли, гняв и
раздразнение.
И вместо да живеем във любов,
грешиме ежедневно с поведение.

Забравяме, че дал Си ни живот
и всяко благо в Тебе имаме,
което пожелаваме, и пак
ламтим за нещо мнимо…

И думите Ти, Боже не разбираме...
Прости ни Ти за дребните души,
които заблуждават се естествено!
Ти знаеш Боже, че човекът си
греши…

И да прощаваш не човешко е,
а е божествено,
макар, че ние хората от днес
понякога изпитваме съмнение,

…И чакаме деня със трепет и
любов
на Твоето тъй светло
Възкресение! †

Анелия ***СЕНГАЛЕВИЧ***

ВЕЛИКДЕН

В очите му – звездици,
в ръцете му – свещица.
Камбанка е сърцето.
Така върви детето
през тъмното напряко.
Ако го срещне някой,
май ще се припознае,
че ангелче това е.
Детето като песен
реди:
—Христос воскресе!
И сее светлина
по пътя към дома.
След него тате, мама
и каката голяма
отвръщат като песен:
—Воистину воскресе!
И слизат небесата
в нощта на чудесата
чрез детската душа –
надежда за света. †

Людмила ***ПЕТРОВА***

* * *

Всеки ден е ден-война...
На главата ми слана
се посипва.
Болките във тялото
и болките в душата –
да воювам ли със тях...
Или просто да призная
всеки свой човешки грях?
Или просто да предам
тегобите си на Бога...
Слагам край на всеки страх
и на всяка зла тревога!
Пред иконата заставам,
с прости думички се моля –
нека бъде, мили Боже,
във живота Твойта воля!. †

Ген. Георги ***ПЕТРОВ***

ЖИВОТЪТ Е ПО-СИЛЕН ОТ СМЪРТТА

Съдбата отново ме срещна с краеведа Славко Григоров – един почтен и мъдър човек. От години той събира и изучава различни материали, свързани с историята на родния му Чипровски край. Ето какво ми разказа този път.

Баба Оприца Иванова Бабинова е родена през 1872 г. и е от с. Златия, Монтанско. Помни робските години и освобождението от османско иго. Млада и влюбена създава семейство с Дуно Иванов Бабинов. Раждат им се две деца. Живеят в обич и сговор. Но се зареждат един след друг военни конфликти в началото на XX век и съпругът отива на фронта, а тя остава сама. Върху нея ляга огромен товар – вкъщи и на полето. Сама трябва да обработва около трийсет декара земя.

През един топъл пролетен ден отива да изоре и засее нивите. Децата оставила сами. Те били облечени в дълги конопени кошули. Запалили огън в огнището и така, както си седели на малките трикраки столчета край него, дългите им до глезените ризи пламнали. Двете невинни душици, на 5 и 7 годинки, изгорели и се превърнали в пепел. Мъката на почернената майка е огромна и остава завинаги.

Животът обаче продължава. Дуно се завръща от фронта у дома. На изстрадалото семейство му се раждат две момчета – през 1905 г. Николай, а през 1907 г. Сандул.

Щастието обаче е кратко. Пак войни – Балканска, Междусъюзническа, Първа световна. Дуно отново е на фронта, взима участие и в трите. През 1914 г. идва съобщение, че е загинал в Македония. Звънът на камбаната в Калугер махала почти всеки ден известява за поредната нова жертва от селото. Мъжете загиват, а майките и съпругите, не свалят черните кърпи от главите си.

Останала сама, Оприца отново обработва нивите заедно с невръстните си деца, сираци. Трябва да се изкара прехраната.

Животът я направил строга, сурова и пестелива, но справедлива.

Успява от получаваната военно-инвалидна пенсия за Дуно да спести с глад и лишения пари и да закупи още четирийсет декара земя.

Дава на внука си Спас Дунов пари, за да построи нова къща. Имала зеленчукова градина и лозе, работела неуморно. Сутрин ставала в тъмни зори, запалвала огъня в огнището, приготвяла обяда и излизала на полето.

Но… отново нещастие. Синът Николай получава парализа от измръзване и няколко години по-късно умира. Жестока е съдбата на тази жена. Болката и страданието не я оставят на спокойствие. Синът Сандо се отделя от семейството и заживява на друго място. Сама, безсилна и отчаяна, тя започва редовно да ходи на църква, да отбелязва всички християнски празници, постела, хранела се само с постна чорбица. Останала много доволна, като посетила Рилския манастир.

Уважавали я хората от Златията, а тя им помагала, като ги лекувала. Била чекръкчия /правѝлец/. Оправяла изкълчени, счупени ръце и крака на хора и животни.

Оприца починала през 1965 г. на 93 години. Споменът в селото за нея е все още жив.

В центъра на Златия, село, образувано от някогашните Куле и Калугер махала, се издигат два внушителни паметника, на които са изписани имената на героите от войните и от септемврийския бунт 1923 г. Те ни напомнят нашето минало и ни задължават да пазим родната земя.

Разказаната от Славко Григоров история ме развълнува и ме накара да се замисля. Колко много са преживели българите не само по време на турското робство, а и по-късно, по време на войните. Именно те са донесли на обикновените българи много болка и мъка, загивали са невинни хора.

Ето защо днес не можем да останем безразлични към братоубийствената война между руси и украинци, все славяни. А тя се води не много далече от границите на България. Чрез медиите ставаме свидетели на всичко случващо се в украинските градове – на страданията на деца и майки, на страшния вой на сирените, на разрушенията в Одеса, Харков, Николаев… Дано по-скоро свърши този кошмар, да надделеят разумът и дипломацията и ние, европейците да заживеем в мир и разбирателство.†

Христо Г. ***ХРИСТОВ***

ТРИТЕ ЯБЪЛКИ

Бяхме започнали учебната година, когато от Общинския център ми се обадиха да приема ученик в VIII клас. Момче, което се е опряло на двете основни училища в града и всички учители са вдигнали ръце от него.

Макар и да сме оздравително училище, нямаше как да откажа. Времената бяха такива.

Времената бяха и по-инакви и за други неща, за които ще ви разкажа накрая.

На другия ден в дирекцията ми влязоха момчето и неговият баща. Докато баща му влезе много смутен, което му личеше от пръв поглед, неговата „надежда”, както викат по нашия край, влезе с такова голямо самочувствие, че…

С разкрачена стойка и с ръцете в джобовете, този дангалак се държеше така нагло, че не се стърпях. Колкото и да съм сдържан и внимателен при подобни случаи в училището и извън него, на този направо му изкрещях:

– Ти кой си и за какво си дошъл?!

– Ученик съм и ме пращат да уча тука.

– Като си ученик, защо не се държиш като такъв, а?! Извади си ръцете от джобовете и застани мирно!

Не помръдна и дори не даде по нещо да се разбере, че ще се държи по друг начин.

– Излез веднага навън и ще влезеш, когато те повикам! – Изгоних го по най-брутален начин, макар че това ми поведение да беше напълно в разрез с моите разбирания за отношенията с учениците.

От практиката бях научил, че когато ученик е „извикан при директора” и влиза смутен, пристъпва от крак на крак и се чуди къде да си дене ръцете от притеснение, той вече се е самонаказал. В такъв случай едно човешко, дори бих казал дружелюбно отношение към него върши по-добра работа от наказанието.

Но… тоя, за когото ви разказвам, се държеше свръх нахално. Така, както го е правил вероятно и в града.

Когато излезе, попитах баща му дали има двайсет лева в него. Бях вече си изработил печелившата тактика спрямо „тарикатчето“.

– Парите ще ти ги поискам пред сина ти и ще ти ги върна веднага когато приключим всичко.

Човечецът едвам кимна разбиращо, извади парите от кесията и ги пъхна за по-лесно вадене, в джоба на сакото.

Преди да извикам сина му, извадих кариран лист хартия и химикалка. Поставих ги на бюрото и повиках „ученика” да влезе.

– Слушай ме внимателно, момче! За поведението ти в града имам подробна писмена информация. Само, че те предупреждавам, такива при мен и в нашето училище не минават. Ще останеш при нас само ако подпишеш декларация, че няма да биеш учениците, няма да се заканваш на учителите, няма да чупиш нищо и няма да бягаш от училището. До ваканцията, забрави, че ще си ходиш и у дома.

Това са условията. Ако ги приемаш – подписваш декларация и оставаш, ако ли не – извиквам инспектор от Детската педагогическа стая и отиваш в ТВУ. Казвай какво ще правим?!

Забелязах белезите на лек смут в началото, а последствие започна и той да се чуди къде да си дене ръцете. Това ме окуражи и му подадох листа и химикалката.

– Пиши това, което ще ти продиктувам. Накрая поставяш датата и подписа си.

Когато написа първите думи: „декларация…аз подписаният”… и т.н., пот рукна от челото му и капки покапаха по листа. Разбрах, че се е предал и можем да го спечелим като човек.

Когато подписа декларацията и я постави на бюрото, се обърнах към баща му:

– Имаш ли двайсет лева у теб. Ще ги прикача към декларацията, като гаранция, че ще бъде изпълнена. Пък и, ако счупи нещо, да е платено предварително.

Тогава най-неочаквано синът се обърна към баща си:

– Татко, ако остана да уча тук и завърша, ще ми дадеш ли парите за мен?

Изтръпнах, защото това не го бях предвидил в предварителната уговорка с баща му. Ако в този момент, той откажеше на молбата на сина си, всичко отиваше „на кино”.

– Ще ти ги дам! – каза баща му и на мен ми олекна съвсем.

Повиках класната на VIII клас, за да приеме новия си ученик. Върнах парите на бащата, а декларацията хвърлих в коша. „Театрото” постигна целта си!

Тогава възрастният човечец бръкна в торбичката, която беше в скута му, извади три ябълки и ми ги подаде със смутена усмивка:

– Директоре, благодаря ти, нямам какво друго да ти дам за отплата. Вземи ги и дано моят дангалак влезе в правия път.

Какво е станало с неговия „дангалак” не мога да ви кажа, защото месец след това ме преместиха на друга работа. Дочувах, че е завършил успешно годината, но подробности не можах да науча. Повече не видях нито него, нито баща му. Забравил съм вече и имената им.

Мога сега да ви кажа, че бях напълно удовлетворен от постъпката си, защото сме помогнали на един млад човек „да влезе в правия път”, както му викахме тогава.

Що се касае до трите ябълки, в онова време това можеше да се тълкува като: подкуп, рушвет, подмазване и не знам още какво, а днес май му викате „корупция”.

А това си беше един жест на дълбоко смутен, объркан и благодарен човечец.

Още повече, че ги извади след като мина цялата процедура по „очовечаване” на неговата „надежда”. А не предварително. Пък и него го бяха изпратили при мен, а не беше дошъл да се моли за момчето си да учи при нас.

Затова тези три ябълки няма да ги забравя никога. †

Свещ. Л. ***ЛАЗАРОВ***

КОШАРЕВСКИ СВИДЕТЕЛ

Някъде в брезнишко имало село Кошарево. Има го и сега, но вече няма кошаревски свидетели, или поне не ги наричат така. А на времето! Какво чудо е било. Там всеки е могъл да си намери свидетел според нуждите си. Кошаревци на воля са обикаляли неголямото ни отечество и с охота са свидетелствали точно каквото трябва срещу дребно заплащане. А най-вероятно през това време кошарите и животните са ги гледали жените и децата им. Така де! Защо иначе ще се казва село Кошарево, а пък и нали мъжът в семейството трябва пари да изкарва! Ето че и тия българи са намерили начин за препитание. Дали е бил достоен или не – това всеки ще реши, след като прочете следната история, случила се някъде в софийско.

Село Кошарево, колкото и да е било голямо на времето, не е можело да задоволи със свидетели цяла България, всички съдилища. А народът се е съдел за страх! Държавата също е съдела народа, особено бедното и слабоимотно население. В такава една своеобразна свидетелска криза, с тоя занаят започнали да си изкарват хляба не само жителите на въпросното село Кошарево, а и на други населени места. Професионалистите вече си имали име – кошаревски свидетел. И така почти във всяко село се появили люде, които от рано сутрин чакали пред градските съдилища. А съдът ги приемал с охота, защото с тях всяко дело се решавало бързо, категорично, и най-често в полза на бедния селянин, който често бил неграмотен и не знаел как да се защити в съда. А освен това нерядко се озовавал насред нищото сам с горските и полски стражари, които безпощадно пишели актове и съдели населението. От къде свидетели?!

– Че ми купиш една убава гугла от пазаро, и работата е урѐдена! – категорично заявил Кико, след като чул сърцераздирателната история на свой съселянин. А и милост проявил: само срещу една нова и хубава шапка обещал да свърши работа. Между другото никой не се съмнявал в способностите му; те били пословични, а славата му се носела из цялата околия.

По-рано тоя месец, привлеченият на съд селянин, пасял дребните си кòзи овчици близо до боровата гора покрай реката. Задрямал на есенното слънце и, не щеш ли, животните влезли в борака и подбрали залесовката – новите тераси, засадени с млади и зелени борчета, които тъкмо се били прихванали. В този момент изкрякала сойка и събудила дремещия Иван Динин. Той бързо се окопитил, подвикнал на сина си, който играел в реката, и тутакси изкарали овцете от боровата гора. Тъмен облак се задавал от Яркина ливада. В такива моменти реката прииждала, тъй че гузният стопанин набързо свил стадото към дома си. Нямало как закононарушението да не бъде забелязано от горския стражар. Той по цял ден, с пушка на рамо, обикалял всички залесовки, защото добре знаел нрава на бедните, но хитри селяни, които понякога нарочно вкарвали дребните си животинки в боровата гора. Толкова често гърмял във въздуха, че животните вече били свикнали с топовните гърмежи на манлихерата му, и те въобще не им правели впечатление. Особено козите гризели с наслада младите борови клончета. Но после секвестирали и стоката, и нивите на бедните стопани.

Делото започнало, съдията чукнал с чукчето и дал начало на процеса срещу Иван Динин. Пръв се изказал горският стражар. Хубаво очернил той селянина, убеждавайки съда, че цялата залесовка била съсипана; после надълго и нашироко разяснявал какви били разходите на Горското и колко фиданки трябвало да се похабят, за да се пресажда на ново унищожената гора и т.н, и т.н

Съдията изслушал с отегчение пледоарията на горския, който, видно било, не чувал за първи път и с нетърпение попитал:

– Има ли свидетели?

Изправил се Кико и привидно притеснен, стикайки в ръце новата си шапка-гугла, казал:

– Аз съм свидетел, господин Съдия.

– Казвай, Кико, какво видя? – отново с нетърпение отвърнал съдията.

– Господин Съдия, – Занареждал с тъжен провлачен тон свидетелят. – Нашио Иван Динин си пасеше овчиците покрай реката. По едно време от Яркина ливада се зададе черен облак. Небо и земя се сбра! А водата иде на талази, на талази. Иван Динин скокна да извади детето от реката, защо оно си играеше там. – При тези думи Кико почти се разплака. – И овците, господин Съдия, минаа отът и изедоа залесовката.

Съдията наблюдаваше с интерес Кико, и трудно сдържаше в себе си напиращия отвътре смях. А свидетелят, макар и завършил показанията си, така стискаше новата си гугла, че тя придобиваше в ръцете му най-причудливи форми. Леко приведен, със смирен и многострадален вид той все още стоеше изправен, напълно превзет от собствения си затрогващ разказ, какъвто до сега не бе съчинявал никога.

Малкото присъстващи хора станаха шумни, това върна съдията от ливадата край реката в залата. Той започна да чука с чукчето си, силно се прокашля, за да освободи накрая смеха си, който го давеше, и каза ясно и отчетливо:

– Край! Спасен е човешки живот! Делото се прекратява, да влизат следващите. †